

BIEŻĄCY (40) *part praes act*

bieżący (36), **bieżąc** (4); bieżąc *LibLeg, RejWiz, BielKron*, bieżący : bieżąc *Leop* (1 : 1).
e jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie).

sg m N bieżący (10). ◇ *G* bieżąc(e)go (3). ◇ *D* bieżąc(e)mu (1). ◇ *A* bieżąc(e)go (5), bieżąc (2). ◇ *L* bieżącym (1). ◇ *f N* bieżącã (3). ◇ *G* bieżącój (8). ◇ *A* bieżącą (1), bieżąc (1). ◇ *pl G* bieżących (1). ◇ *D* bieżącym (1). ◇ *A m pers* bieżącć (2), bieżąc (1); -é (1), -(e) (1).

Sł stp s.v. bieżec, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. biedz.

1. (O ludziach i zwierzętach) *biegnący, szybko idący; currens Mącz; procurrens Calep* (11) : *RejWiz* 158; *Vlyffawłsy Atália* zgiełk ludu bieżącego weflá między tłuflsczą do kościoła Páńského *Leop* 4.*Reg* 11/12; A gdy go Henrik vyrzał k łobie bieżąc obłąpili fie *BielKron* 366; *Mącz* 73d; *HistRzym* 119v [2 r.]; Tedyd widział iákoby lwá prętko bieżącego *BudBib* 4.*Esdr* 11/37; *ModrzBaz* 142v; *Calep* 853a.

bieżący za kim: y vyrzał *Náhámán [pachołka]* bieżącego zá łobą/ y wyłkoczył z wozá (żeby) go łpotkác/ y rzekł/ czy dobrze? *BudBib* 4.*Reg* 5/21.

W przen (1) : Ani nam [*aby grzechy nie mogły*] być ná przekázie bieżącym do niebá tą drogá którą nam Pan Chrístus [...] vtorował. *CzechRozm* 260v.

2. *Uciekający* (1) : a pogany nas wydziely byezacz od ych łtrachv pomoczi nyemayacz od Chrzesczyan *LibLeg* 11/55v.

3. *Atakujący, występujący zbrojnie* (2) :

Wyrażenie: »oślepie bieżący« (2): w którym łzturmie [...] tákie męłtwo Polłkié było/ że Hetman/ gárdłem y poczcíwością wielé Zacnych Mężow/ od dźiury Zámkowéy oślepie ná łtrzelbę Zamkową bieżącć/ odgrażał. *OrzQuin* Rv; *ModrzBaz* 62v.

4. (O pojazdach, zjawiskach fizycznych) *poruszający się* (2) : á głos łkrzydeł ich iáko głos wozow wielu koni bieżących [*vox curruum equorum multorum currentium*] ná woynę. *WujNT* *Apoc* 9/9.

a. (O cieczech) *płynący* (1) : widzác płynącą krew łtrumieniámi ná ziemię/ v rzeczókámy po ziemi bieżącą *SkarŻyw* 41.

5. (O granicy) *ciągący się; conscendens Vulg* (1) : I mieli gránicę ku pułnocy od Iordanu: idąc wedle boku Hierycho łthrony pułnocney/ á łtámtąd bieżąc ku zachodu ná gorzyłte mieścá *Leop* *Ios* 18/12.

6. (O czasie i zjawiskach rozwijających się w czasie) *upływający, mijający* (8) :

Wyrażenia: »ku kresowi bieżący«: w łpráwy łwiátá tego prętko ku krefowi bieżącego/ á práwie łię iuż kończącego *CzechEpPORz* **2.

»rok bieżący« (7): Widziłz też iż czás twoy podobien iest ku rokowi wedle przyrodzenia bieżącemu. *RejZwierc* 136, B2, 136 [2 r.], 172, Aaa3v, Bbb3.

7. (O pieniądzach) *mający ważność, będący w obiegu* (11) :

Wyrażenie: »moneta bieżąca« (11): iż od tego czáłu w przereczonych ziemiách Krákwłkiéy/ Sędomierzkiéy nie inna/ iedno bieżąca y połpolita w Królestwie monetá zá tákové podatki nam ma byđz wyciągána. *SarnStat* 407; tylko przełtáiemy ná dwu grołzách Monety zwyczajnéy Polłkiéy/ w Królestwie Polłkim połpolicie bieżącćy. *SarnStat* 892, 350, 351, 405, 451, 928 (11).

W charakterystycznym połączeniu: pospolicie bieżący (4).

8. (W znaczeniu woluntarnym) dążący, pragnący, starający się, zmierzający; *currens Vulg (2)* : A przetoż nie należy ná chcącym/ áni bieżącym; ále ná Bogu lię zmiłuiącym. *WujNT Rom 9/16*, s. 556.

*** *Bez wystarczającego kontekstu (2)* : *Cursorius*, Bieżący. *Mqcz 74a*; *Currens* – Bieżący. *Calep 280a*.

Synonimy: 4.a. *bystry, ciekący*.

Cf **BIEŻEĆ**

ZZie